

TOIMINTAKERTOMUS 2009**BIOTEKNIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2009****Yleistä**

Valtioneuvoston asetuksen geenitekniikasta (928/2004) mukaan biotekniikan neuvottelukunnan tehtävät neuvoa-antavana elimenä ovat:

- 1) edistää biotekniikan ja erityisesti geenitekniikan alalla yhteistyötä viranomaisten, alan tutkimuksen ja toiminnanharjoittajien kesken sekä järjestää alan tiedotusta ja koulutusta;
- 2) seurata ja edistää biotekniikkaa koskevaa kansainvälistä yhteistyötä;
- 3) seurata erityisesti geenitekniikan kehitystä, tutkimusta ja terveys- ja ympäristövaikutuksia;
- 4) edistää eettisten näkökohtien huomioon ottamista geenitekniikassa; sekä
- 5) hoitaa muut ministeriöiden antamat biotekniikkaa koskevat tehtäväksi annet.

Neuvottelukunta nimetään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Siinä on 13 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Edustettuina ovat biotekniikan kannalta keskeiset viranomaiset ja kaupan, kuluttajien ja teollisuuden eri järjestöt sekä biotekniikan eri alojen tutkijat ja kansalaisjärjestöt. Jäsenet tällä kolmivuotiskaudella (2008-2010) ovat:

Puheenjohtaja:

Pitkänen Kimmo, tutkimuskoordinaattori, Suomen molekyyli lääketieteen instituutti FIMM
Törrönen Anneli, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö, varajäsen

Varapuheenjohtaja:

Pitkäjärvi Jyrki, ylitarkastaja, ympäristöministeriö
Ruohonen-Lehto Marja, ylitarkastaja, Suomen ympäristökeskus, varajäsen

Jäsenet:

Mannonen Leena, kaupallinen neuvos, Maa- ja metsätalousministeriö
Pehu Tuula, ylitarkastaja, Maa- ja metsätalousministeriö, varajäsen

Lindroos Pekka, kaupallinen neuvos, työ- ja elinkeinoministeriö
Katila Raija, ylitarkastaja, työ- ja elinkeinoministeriö, varajäsen

Eskola Juhani, ylijohtaja, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Jalanko Anu, erikoistutkija, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, varajäsen

Weymarn von Niklas, teknologiapäällikkö, Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT
Penttilä Merja, tutkimusprofessori, Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT, varajäsen

Oravuo Minna, vilja-asiamies, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (31.3.2009 saakka)

Tiainen Simo, johtaja, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (1.4.2009 alkaen)

Nyrhinen Timo, varametsäjohtaja, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, varajäsen (20.12.2009 saakka)

Jylhä Lea, metsäasiantuntija, varajäsen (21.12.2009 alkaen)

Lindström Kristina, dosentti, Natur och Miljö rf

Simola Heikki, FT, Natur och Miljö rf, varajäsen

Hassinen Saara, toimitusjohtaja, Suomen Bioteollisuus ry (1.9.2010 alkaen, toimitusjohtaja, SalWe Oy)

Paukkeri Kari, toimitusjohtaja, Jurilab Oy, varajäsen

Siipi Helena, tutkija, Turun yliopisto,

Ahteensuu Marko, tutkija, Turun yliopisto, varajäsen

Oksanen Elina, professori, Joensuun yliopisto

Keinänen Markku, yliassistentti, Joensuun yliopisto, varajäsen

Koistinen Paavo, puheenjohtaja, Suomen Potilasliitto ry

Östergård Ingrid, varapuheenjohtaja, Suomen Potilasliitto ry, varajäsen

Raaska Laura, yksikön johtaja, Suomen Akatemia

Reivinen Jukka, ohjelmapäällikkö, Suomen Akatemia, varajäsen

Marniemi Annikka, elintarvike- ja ravitsemusasiantuntija, Suomen Kuluttajaliitto ry

Kallio Maija, tiedottaja, Agronomiliitto ry, varajäsen

Sihteerit

Kantor-Aaltonen Carmela, yliopisto-opettaja, Helsingin yliopisto

Niemi Karoliina, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö (1.11.2009 alkaen, erikoistutkija, Metsäntutkimuslaitos)

Neuvottelukunta kokoontui vuonna 2009 neljä kertaa. Kokouksiin kutsuttiin sekä jäsenet että varajäsenet. Osallistuminen oli erittäin aktiivista, sillä kokouksiin osallistui keskimäärin 15 henkilöä sihteerit mukaan lukien. Neuvottelukunnan käytännön toiminta perustui jälleen työryhmien työskentelyyn.

- 1) Biodiversiteetti, geenivarat ja uusiutuvat raaka-aineet -työryhmä laati kuuden yliön sarjan Maaseudun Tulevaisuus –lehteen. Työryhmän jäsenet valottivat artikkeleissa maa- ja metsätalouteen, kestävään tuotantoon sekä ympäristönsuojeluun liittyviä ulottuvuuksia ja mahdollisuuksia. Yliöistä koottiin neuvottelukunnan julkaisu *Ympäristömyönteinen bioteknologia*¹ (painettu ja nettiversio), joka käännettiin myös ruotsiksi, *Miljövänlig bioteknik*² (painettu ja nettiversio). Työryhmä vastasi lisäksi kahden science cafe – keskustelun järjestämisestä vuoden 2009 Chem Bio –tapahtumassa Aiheet mainitaan kohdassa Seminaarit³. Työryhmän jäsenet olivat Jyrki Pitkälä (pj), Saara Hassinen, Kristina Lindström, Elina Oksanen, Tuula Pehu, Laura Raaska, Marja Ruohonen-Lehto, Niklas von Weymarn ja Karoliina Niemi (siht). Työryhmä kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Seminaari- ja julkaisuvalmistelut tapahtuivat pääosin sähköpostiverkoston kautta.

¹<http://www.btnk.fi/files/pdf/Ymparistomyonteinen%20bioteknologia.pdf>

²http://www.btnk.fi/files/pdf/Miljovanlig_nettti.pdf

³<http://www.btnk.fi/seminaarit.html>

- 2) Terveystieteiden bioteknologia –työryhmä vastasi science cafe –keskustelun ja seminaarin järjestämisestä vuoden 2009 Chem Bio –tapahtumassa. Aiheet mainitaan kohdassa Seminaarit¹. Työryhmän työskentelyä vuoden 2009 aikana häiritsi biopankkilain valmistelun viivästyminen. Muun muassa toimittajille suunniteltu tiedotustilaisuus biopankeista jouduttiin peruuttamaan. Työryhmätyöhön osallistuivat Kimmo Pitkänen (pj), Marko Ahteensuu, Saara Hassinen, Anu Jalanko, Paavo Koistinen ja Carmela Kantor-Aaltonen (siht.). Työryhmä piti kokouksensa yhdessä viestintäryhmän kanssa.
- 3) Viestintätyöryhmän merkittävin työ vuoden 2009 aikana oli neuvottelukunnan internet-sivustojen uusiminen. Sivustot käännettiin myös ruotsiksi ja englanniksi. Lisäksi työryhmä laati neuvottelukunnan logolla varustetut kirjelomakkeet, Power point –esityspohjan sekä esittelykortit. Työryhmä osallistui aktiivisesti Chem Bio 09 –tapahtuman valmisteluihin ja toteutukseen. Työryhmän jäsenet olivat Carmela Kantor-Aaltonen (pj), Marko Ahteensuu, Saara Hassinen, Paavo Koistinen, Kristina Lindström, Annikka Marniemi, Kimmo Pitkänen ja Jyrki Pitkälampi. Työryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa.
- 4) Vuoden 2009 kesäkuussa perustetun Ruoka-työryhmän tavoitteena oli herättää keskustelua ja jakaa tietoa muuntogeenisistä elintarvikkeista. Työryhmä valmisteli neuvottelukunnan osallistumista vuoden 2010 alussa pidettäville koulutusalan Educa-messuille sekä Gastro-messuille. Lisäksi työryhmä kirjoitti julkaisua muuntogeenisistä elintarvikkeista. Julkaisu julkaistaan vuoden 2010 alussa. Työryhmän jäsenet olivat Maija Kallio (pj), Paavo Koistinen, Kristina Lindström, Leena Mannonen, Annikka Marniemi, Tuula Pehu, Jyrki Pitkälampi, Kimmo Pitkänen, Marja Ruohonen-Lehto, Helena Siipi, Carmela Kantor-Aaltonen (siht.) ja Karoliina Niemi (siht.) sekä ulkopuolisena jäsenenä Sanna Viljakainen, Evira. Työryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa.

Tiedottaminen

Toukokuussa avattiin neuvottelukunnan uudet internet-sivut (www.btnk.fi). Tiedottaminen toteutettiin internetsivujen lisäksi julkaisujen (kts. Julkaisut²) avulla sekä Chem Bio 09 -tapahtumassa (kts. Seminaarit¹).

Neuvottelukunnan julkaisuja oli esillä Helsingissä järjestettävillä Tieteen päivillä (7.-11.1.2009), Chem Bio 09 -tapahtumassa (27.-28.5.2009) ja Turun kirjamesseilla (2. – 4.10.2009). Lisäksi neuvottelukunnan jäsenet jakoivat julkaisuja organisaatioissaan ja sidosryhmissään.

Julkaisut

Neuvottelukunta julkaisi kuuden yliön sarjan Maaseudun Tulevaisuudessa. Yliöt julkaistiin 13.2., 13.3., 27.4., 12.6., 10.8. ja 13.1.2009. Yliöt koottiin *Ympäristömyönteinen bioteknologia* –julkaisuksi³, joka käännettiin myös ruotsiksi, *Miljövänlig bioteknik*⁴.

¹<http://www.btnk.fi/seminaarit.html>

²<http://www.btnk.fi/julkaisut.html>

³<http://www.btnk.fi/files/pdf/Ymparistomyonteinen%20bioteknologia.pdf>

⁴http://www.btnk.fi/files/pdf/Miljovanlig_netsti.pdf

Neuvottelukunnan jäsenet kirjoittivat kaksi vastausta Helsingin Sanomien mielipidesivuille. Neuvottelukunnan jäsen Helena Siipi ja varajäsen Marko Ahteensuu kirjoittivat (15.5.2009) aiheesta *Millä ehdoilla haluamme gmo-kasveja?* ja puheenjohtaja Kimmo Pitkänen kirjoitti (20.8.2009) aiheesta *Geenimuuntelusta annettava kuluttajille tasapuolista tietoa.*

Seminaarit

Neuvottelukunta järjesti Chem Bio 09 –tapahtumassa (27.-28.5.2009) yleisöseminaarin¹ aiheesta *Henkilökohtainen lääketiede – tieteiskirjallisuutta vai nykypäivää?* Lisäksi neuvottelukunta järjesti messuilla kolme science cafe –tilaisuutta, joiden aiheet olivat *Metsien kestävä käyttö – bioteknologiastako lisäarvoa?*, *Ruokaa vai polttoainetta?* ja *Voiko Biopankin talletussuojaan luottaa?*

Kansallinen yhteistyö

Verkottuminen

Neuvottelukunta tutustui kevään ensimmäisen kokouksen yhteydessä Suomen molekyyliilääketieteen instituutti FIMM:n toimintaan.

Neuvottelukunta toimi kiinteässä yhteistyössä Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) kanssa muuntogeenisiä elintarvikkeita käsittelevissä asioissa. Eviran edustaja Sanna Viljakainen osallistui Ruoka-työryhmän toimintaan.

Kansallisten eettisten neuvottelukuntien yhteistyö

Kansalliset eettiset neuvottelukunnat pitivät yhteiskokouksen 4.11.2009. Kansallisia eettisiä neuvottelukuntia ovat biotekniikan neuvottelukunnan lisäksi geenitekniikan lautakunta, valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta ja sen lääketieteellinen tutkimuseettinen jaosto, tutkimuseettinen neuvottelukunta, koe-eläintoiminnan yhteistyöryhmä ja tiedonjulkistamisen neuvottelukunta). Kokouksen järjestelyistä vastasi biotekniikan neuvottelukunta.

Kansalliset eettiset neuvottelukunnat järjestivät Turun kansainvälisten kirja- ja tiedemessujen yhteydessä (3.10.2009) paneelikeskustelun aiheesta kudosnäytteet ja yksityisyys. Paneelikeskustelun yhtenä osallistujana oli neuvottelukunnan jäsen Paavo Koistinen. Lisäksi neuvottelukunnan julkaisuja oli esillä tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan osastolla.

Kansainvälinen yhteistoiminta

Suomen ulkoministeriön biotieteiden kehitystä eteläisessä Afrikassa tukevan kehitysyhteistyöohjelman BioFisan delegaatio tutustui biotekniikan neuvottelukuntaan 18.6.2009. Neuvottelukunnan sihteeri Karoliina Niemi kertoi vierailijoille neuvottelukunnan toiminnasta.

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Kimmo Pitkänen ja varajäsen Maija Kallio osallistuivat 29.-30.10.2009 Brysselissä pidettyyn kokoukseen *Joint Meeting of European Advisory Committees on Biosafety in the Field of Contained Use and Deliberate release of GMOs (MEACB-09).*

¹<http://www.btnk.fi/seminaarit.html>

Lausunnot ja muistiot

Vuonna 2009 neuvottelukunta antoi kolme asiantuntijalausuntoa:

- 1) maa- ja metsätalousministeriön työryhmän ehdotus maa- ja metsätalousministeriön geeniteknikkastrategiaksi ja toimenpideohjelmaksi 2009-2013 (15.1.2009)
- 2) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (maa- ja metsätalousvaliokunta, 16.2.2009)
- 3) ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (ympäristövaliokunta, 12.3.2009).

Vakuudeksi biotekniikan neuvottelukunnan sihteeri

Karoliina Niemi

